

Bijlage 3 Overzicht wateropgave wateroverlast en strategieën A1 t/m A7 en monitoring:

In deze bijlage wordt de stand van zaken per strategie (A1 t/m A7) toegelicht en wordt de inzet van elke strategie voor de komende jaren geschetst. Tevens wordt aangegeven of het huidige programma afwijkt van het beeld dat in 2015 (vaststelling voorlopige programma) is geschetst.

Overzicht: Bijdrage per strategie aan het oplossen van de WW

Strategie	Gerealiseerde afname WW tov 2012	Concreet verwachte afname WW	Nog niet concrete verwachte afname WW
Ten opzichte van:	1150	485	190
A1a Uitvoeren vastgestelde maatregelen	40	15	0
A1b Verbetering watersysteem en modellering	560	0	20
A2 Uitvoeren nieuwe maatregelen	0	110	60
A3 Aanpassen provinciale waterverordening	0	170	0
A4 slimmer operationeel sturen	65	0	60
A5 synergie kansen	0	0	20
A6 blauwe diensten	0	0	30
A7 schade achteraf	0	0	0
Resterende opgave	485	190	0

A1a: Uitvoeren vastgestelde maatregelen

Wat is het? Deze deelstrategie betreft de uitvoering van maatregelen die opgenomen zijn in het AB voorstel van 18 februari 2015.

Wat heeft het al opgeleverd, sinds 2012? Afname van WW met 40 ha.

Met het grotere inzicht in de werking van het watersysteem en de verbeterde modellering zijn een groot aantal maatregelen op doelmatigheid doorgerekend. De meeste van deze maatregelen staan niet genoemd in het overzicht van 2015. De lijst was niet uitputtend. De maatregelen worden heroverwogen en in een aantal gevallen wordt de maatregel niet uitgevoerd. Hierbij wordt rekening gehouden met mogelijk andere doelen van de maatregel. Voor de maatregelen die expliciet genoemd zijn in het overzicht van 2015 kan het volgende gemeld worden:

Maatregel	Uitvoering	Opmerking
Waterberging Grechtkade oost	gereed	
Verbreden watergangen Oud-Kamerik en Kamerik	Nagenoeg gereed	Sommige grondeigenaren willen (nog niet) meewerken.
Waterberging in plas de Zwaan		Afhankelijk van ontwikkeling polder Spengen.
Verbreden watergangen polder Spengen		Afhankelijk van ontwikkeling polder Spengen.
Waterberging N401 Kockengen		HDSR en SBB herzien het huidige inrichtingsplan naar huidige actualiteit.
Gemaal Waardse Dijk	2018	Grondverwerving en aanbesteding zijn gereed.
Bergingsgebied Oudewater Oost	nvt	Maatregel wordt niet uitgevoerd

Bypass en bergingsgebied Landgoed Linschoten		Op dit moment is het waterschap hierover in gesprek met de eigenaar van het landgoed.
Waterberging Hooze Boezem	Gereed	

Wat gaat het nog opleveren? Een verdere afname van de wateropgave met 15 ha.

A1b: Verbetering watersysteem en modellering

Wat is het? De onder A1a genoemde lijst met maatregelen is niet uitputtend. In de praktijk zijn veel meer (vastgestelde) maatregelen uitgevoerd die bijdragen aan het verminderen van de wateropgave wateroverlast. Voorbeelden hiervan zijn de bouw van gemaal Oud Kamerik en peilverlagingen in Zegveld en Kamerik. Afname van de WW door deze maatregelen vallen onder A1b.

De afname genoemd onder A1b is voor een groot deel ook het resultaat van het steeds verbeterde modelinstrumentarium van HDSR. De ontwikkelingen op dit gebied gaan momenteel erg snel en de werkelijke situatie buiten kan steeds beter benaderd worden. Het model is sinds 2012 aangepast naar de situatie anno 2015 met in achtneming van fysieke ontwikkelingen vanaf 2012, voortschrijdend inzicht in het watersysteem en een grote verbeterslag in het beheerregister. Aanpassingen bestaan uit fysieke modelaanpassingen (aanpassingen aan profielen, duikers en stuwen), alsook aanpassingen aan het model waardoor de werkelijke situatie buiten beter benaderd wordt. Voorbeeld hiervan is: het ijken van sluis Bodegraven waardoor in het model waterstanden worden berekend die beter overeenkomen met de werkelijk.

Wat heeft het al opgeleverd? Totaal een afname van WW met 560 ha.

Wat gaat het nog opleveren? Als waterschap blijven we inzetten op het continue verbeteren van het model, zodat het model zo goed mogelijk de werkelijke situatie weergeeft. Door het continue verbeteren van het model is er ook een kans dat de WW juist weer toeneemt.

A2: Uitvoeren nieuwe, doelmatige maatregelen

Wat is het? Deze deelstrategie betreft het uitwerken van nieuwe maatregelen die aantoonbaar effectief en doelmatig zijn. Onderdeel van deze strategie zijn de plannen Bodegraven-Noord en Eiland van Schalkwijk. Maar het kunnen ook nieuwe eenvoudige maatregelen zijn (vaak op lokaal niveau) waarmee de opgave wordt opgelost. Door de grote verbetering van het model kunnen knelpunten beter geanalyseerd worden en maatwerk oplossingen gevonden. Om deze nieuwe maatregelen te financieren wordt een kansenkrediet nieuwe maatregelen voorgesteld. Dit wordt een gecombineerd krediet met het kansenkrediet klimaatveranderingen (zie bijlage 4).

Wat heeft het al opgeleverd?

Nog geen afname. De maatregelen zijn immers nog in planvorming.

Bodegraven Noord

Het gebiedproces in Bodegraven Noord loopt op volle toeren.

Zoals het er nu uit ziet wordt de wateropgave in 2021 nagenoeg geheel opgelost door het overtallige water tijdelijk vast te houden in het toekomstige natuurgebied.

De kosten voor het creëren van dit watersysteem zijn geraamd op circa 2 miljoen, waarvan de provincie de helft van de kosten draagt.

In maart is er een eerste ontwerpschets van de natuuropgave vrijgegeven. De komende periode wordt gewerkt aan een voorontwerp waarin de zienswijzen verwerkt zitten. Ons uitgangspunt is dat ook in dit ontwerp de wateropgave zo goed als mogelijk opgelost wordt.

Eiland van Schalkwijk

Het grootste deel van de wateropgave wateroverlast van het Eiland van Schalkwijk zit in de polder Blokhoven. Met de aanleg van het inundatieveld wordt de opgave in Blokhoven opgelost. Netto kosten voor het waterschap zijn 0.3M€. De overige opgave van het

Eiland van Schalkwijk wordt meegenomen met de overige deel-watergebiedsplannen, waarvan een deel nu in planvorming is.

Nieuwe maatregelen

Onder deze strategie vallen ook nieuwe maatregelen die niet onder watergebiedsplannen vallen. Door het grotere inzicht in de werking van het watersysteem en de verbeterde modellering is het mogelijk om doelmatige maatregelen te definiëren, zoals bijvoorbeeld het verruimen van een duiker.

Wat gaat het nog opleveren? De verwachting is dat dit in ieder geval een afname oplevert van 110 ha. Op korte termijn zal de inundatieplas bij Blokhoven 14 ha oplossen.

A3: Aanpassen provinciale waterverordening voor HDSR

Wat is het? De provincie wijzigt de Waterverordening HDSR 2009. In de nieuwe verordening komt te staan:

- 1) Het expliciet maken dat er niet meer geïnvesteerd zal worden in het voorkomen van wateroverlast buiten het groeiseizoen in graslandgebieden, aangezien deze investeringen ondoelmatig zijn.
- 2) Het concretiseren van richtlijnen over het te hanteren maaiveldcriterium, aangezien dit in de huidige verordening is nagelaten.
- 3) Het opnemen van de mogelijkheid voor een besluit tot afstel van het treffen van fysieke maatregelen, noodzakelijk om de strategieën A6 en A7 mogelijk te maken.

Wat heeft het al opgeleverd?

In overleg met HDSR, provincie en LTO is een ontwerp-verordening opgesteld, waarin al onze “wensen” met betrekking tot de aanpassing zijn doorgevoerd. Ons college heeft in januari een reactie aan de provincie gegeven (collegebesluit DM# 1003875) De provinciale waterverordening lag tot 6 april in de inspraak. LTO heeft een zienswijze ingediend. De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de verordening (let op: stand van zaken eind april, ambtelijk standpunt).

De nota van antwoorden en de ontwerp-verordening moeten nog door GS en PS goedgekeurd worden. We schatten dat dit in september gereed is.

De aanpassing van de verordening heeft gevolgen voor de wateropgave wateroverlast.

Wat gaat het nog opleveren?

Effect op oplossen wateropgave wateroverlast in 2016: Afname van WW met 170 ha.

A4: Slimmer operationeel sturen

Wat is het? Door slimmer te sturen met onze bestaande stuwen en gemalen kan het water beter verdeeld worden tussen peilgebieden die met elkaar in verbinding staan. Dankzij het steeds verbeterende modelinstrumentarium van HDSR en inzet van capaciteit en gebiedskennis is dit een veelbelovende strategie. die goedkoop aangezien de kunstwerken al aanwezig zijn. De strategie kost wel tijd en systeemkennis. N.B. Niet alle knelpunten kunnen met slimmer sturen worden opgelost.

Wat heeft het al opgeleverd? Inmiddels wordt al slimmer gestuurd met 3 bestaande stuwen en gemalen. Dit heeft een afname van de WW opgeleverd met 65 ha.

Wat gaat het nog opleveren? Deze strategie wordt de komende tijd uitgebreid op drie niveau's: (1)binnen polders, (2) polders-boezem en (3) boezem-buitenwater. Hierbij wordt ook samengewerkt met buurwaterschappen en Rijkswaterstaat.

De benodigde extra monitoring is nog in onderzoek.

A5: Synergiekansen

Wat is het?

De strategie Synergiekansen is gestart in 2015. Er zijn tal van mogelijkheden om maatregelen met een ander doel en doelstelling van derden uit te voeren die tevens bijdragen aan het voorkomen van wateroverlast. Hetzelfde geldt voor Watertoetsprocessen. Deze synergiekansen zullen we de komende jaren ten volle gaan benutten daar waar ze zich voordoen.

Wat heeft het al opgeleverd?

In 2016 is de synergiebudget actief geworden. Er is nog geen gebruik gemaakt van het synergiebudget. Wel zijn synergiekansen in verschillende watertoetsprocessen besproken met derden (vooral gemeenten en terreinbeheerders). Deze plannen zijn nog niet zover dat deze in 2016 tot uitvoering komen. Eveneens is intern gekeken naar onze projectenlijst, waarbij samenwerken met grondeigenaren mogelijk is. Deze verkenning zal langzaamaan tot resultaten moeten gaan leiden.

Inmiddels is het ook mogelijk om voor maatregelen een doelmatigheidstoets uit te voeren met hulp van de waardeschadeschatter (STOWA). Het blijft lastig om schade goed in te schatten. Deze methode wordt dan ook nog steeds verbeterd.

Wat gaat het nog opleveren?

Synergiekansen zoeken is in 2016 gestart. De slagingskans is afhankelijk van bewustzijn in gebied en onze koers 'Samen doen'. Er liggen meekoppelkansen voor de komende jaren bij terreinbeheerders en kleinschalige ruimtelijke ontwikkelingen bij gemeenten.

NB: In het veenweidegebied zijn tot nu toe nog geen grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen gepland waar synergiekansen kunnen worden gerealiseerd.

A6: Blauwe dienst waterberging

Wat is het? Vanaf 2016 gaat het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouw Beleid in voor een periode van zes jaar. Dit biedt kansen om samen met **eigenaren van landbouwgrond** aan ons water te werken. Van dit soort diensten wordt vijftig procent door de Europese Unie gesubsidieerd. Om voor deze subsidies in aanmerking te komen, moet de streek een collectief aanbod indienen. Er kunnen zogenoemde blauwe diensten, goed voor het water en slootleven, afgesproken worden. In dit geval gaat het om de blauwe dienst waterberging waarbij de agrariër tijdelijk waterberging levert.

Wat heeft het al opgeleverd? De strategie Blauwe diensten is gestart in 2015. De inspanningen hebben nog niet geleid tot een contract en daarmee tot een afname van de WW. Wél is bereikt dat het waterschap op een heel constructieve manier in gesprek is met de agrariërs, met name met de agrarische collectieven. Met de agrarische collectieven heeft het waterschap nu een platform in het gebied om onderwerpen als de WW te bespreken. Er ontstaat al her en der bewustwording dat de WW een probleem is van waterschap én gebied. Met de blauwe diensten wordt de agrariërs nu een mogelijkheid geboden om de WW op te lossen zonder verlies van landbouwgrond. Het is nog niet duidelijk of deze strategie erkent wordt als groenblauwe dienst in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid en dus ingezet kan worden om de wateropgave wateroverlast op te lossen. Deze duidelijkheid komt pas als daadwerkelijk een aanvraag wordt gedaan. Er is nog geen (proef)aanvraag gedaan omdat de agrarische collectieven hier tot nu niet aan toe waren. De aanpassing naar het nieuwe GLB heeft de collectieven voor de bekende diensten (zoals weidevogelbeheer) al veel inspanning gekost. Het was niet haalbaar om ook voor deze, geheel nieuwe dienst al een aanvraag in te dienen.

Wat gaat het nog opleveren? De relatie wordt nog verder opgebouwd en verwacht wordt dat de komende jaren ook de blauwe diensten gewoon worden en worden geleverd door de agrariërs. In eerste instantie verwachten we geen grote afname van de WW door deze strategie, maar levert het een platform op waarop het gesprek gevoerd kan worden. Zolang deze strategie nog niets oplevert, kost het ook geen geld (afgezien van inzet). Zodra de strategie geld gaat kosten, levert het een doelmatige bijdrage op aan het oplossen van de wateropgave wateroverlast.

A7: Schade achteraf regelen

Wat is het? Iedereen die schade denkt te ondervinden door het op zich rechtmatig handelen door het waterschap kan een beroep doen op de bestaande Nadeelcompensatieregeling, voor zover de gevolgen van dit handelen verder reiken dan de grenzen van het maatschappelijk toelaatbaar risico.

De intentie is om de inzet van deze strategie zo laag mogelijk te houden en zoveel mogelijk met strategie A6 (of een van de andere strategieën) op te lossen.

Wat heeft het al opgeleverd? Vanaf 1 januari 2016 heeft het waterschap een inspanningsplicht om wateroverlast te voorkomen volgens de normen van de provinciale waterverordening. Tot op heden zijn geen schadeclaims ontvangen.

Wat gaat het nog opleveren? Indien het niet mogelijk is om een van bovenstaande strategieën uit te voeren in een gebied met een WW, wordt teruggevallen op deze laatste strategie.

Monitoring

Voor een aantal strategieën is in het voorstel van 2015 (vaststellen voorlopige programma) aangegeven dat extra monitoring noodzakelijk is. Het gaat met name om de informatie-monitoring (inundatie, faalkans, actuele bodemberging en neerslag monitoring). Het uitwerken van het monitoringsplan en bijkomende keuzes is nog niet afgerond. Hier wordt de komende tijd aan gewerkt en voorgelegd aan het College indien dit financiële gevolgen heeft.